

Universitat de Lleida
Sindicatura de Greuges

Plaça de Víctor Siurana, 1
E 25003 LLEIDA (Catalunya)
Tel. +34 973 70 21 86
sindicatura.secretaria@udl.cat
www.udl.cat/organs/sindic.html

SINDICATURA DE GREUGES

INFORME 2019

Sessió del Claustre del 11 de desembre de 2020

PRESENTACIO

Segons es disposa en l'article 199 dels Estatuts pels que es regeix la Universitat de Lleida, el Síndic o Síndica ha de presentar al Claustre un informe anual sobre les queixes rebudes i les actuacions desenvolupades durant l'any. Aquest és el quart informe que presento a la vostra consideració, si be el primer dels presentats es referia a actuacions dutes a terme pel Síndic de Greuges que hem va precedir en l'exercici del càrrec.

L'informe que anualment venia presentant la Sindicatura de Greuges de la Universitat de Lleida, contenia una relació dels expedients tramitats amb expressió de les circumstàncies que es donaven en cada cas i el sentit de la resolució dictada. Ara fa dos anys vàrem començar a modificar aquesta exhaustiva relació d'expedients per tractar de donar al nostre informe un caràcter més explicatiu.

Un primer pas va ser deixar a banda l'enumeració de les queixes rebudes i substituir-la per una explicació de les circumstàncies més rellevants que, al nostre criteri, s'havien produït durant el transcurs de l'any objecte de la informació.

L'any passat ens vàrem estendre amb un repàs de les principals o més freqüents consultes que, entre ells, es van fer els Síndics o Defensors universitaris -agrupats en la 'Confederación Española de Defensores Universitarios CEDU'- fòrum virtual molt viu i actiu que permet saber quins són els principals problemes que preocupen a les comunitats universitàries de l'àrea catalana -integrades en la 'Xarxa Vives'- i a les de la resta de l'estat i com els afronten o els resolen.

A pesar dels nostres propòsits, l'informe presentat al Claustre era llarg i feixuc, amb un seguit de continguts que podien interessar ben poc als membres claustrals de la nostra Universitat més pendents del

que pugui passar en el nostre entorn i de saber còm es desenvolupen les funcions que els Estatuts encomanen a la Sindicatura de Greuges i còm es pot millorar el seu funcionament i fer-la més útil; fer-la més capaç de resoldre els conflictes que se li plantegen; de ser el medi de ajuntar voluntats i de reduir discrepàncies. En definitiva, de millorar el coneixement que en tenim i d'aconseguir una més gran eficàcia.

Això ens ha de portar, necessàriament, a fer pedagogia de la institució, donant-la a conèixer a tots nivells, explicant ben be quin és el seu sentit i la seua funció, i explicant també quins han de ser els efectes de les resolucions que es dictin.

Es important tenir ben clar quin ha de ser l'encaix de les resolucions que es puguin dictar per la Sindicatura de Greuges, de manera que es puguin convertir en una eina útil tant per al cas que es resolt com per tots els que, en el futur, es puguin presentar tenint unes característiques semblants.

Aquesta ha de ser, a partir d'ara, la nostra tasca i per a dur-la a terme demano l'ajuda i col·laboració de tothom.

ACTUACIONS

Durant l'any que ens ocupa, 2.019, la Sindicatura de Greuges de la Universitat de Lleida ha dut a terme una sèrie d'actuacions i activitats que detallarem en aquest informe.

Tal com ja s'ha informat en diverses ocasions, formem part, a nivell intern, de la «Confederación Estatal de Defensores Universitarios CEDU» que aplega a tots els Defensores i Síndics de Greuges de les universitats públiques i privades de l'Estat. Assistim regularment, en representació de la nostra Universitat, a les reunions generals a les que ens convoquen (normalment una al any) i participant també a les jornades tècniques que es celebren. Participem també cada any a l'Assemblea General de la 'Confederación' que s'acostuma a convocar juntament amb les jornades anuals.

Aquest any 2019, tant la conferència anyal com l'Assemblea es van dur a terme a la Universitat de Valladolid els dies 2, 3 i 4 d'octubre, amb una ampla participació de defensors universitaris i de Síndics de la nostra àrea. La jornada tècnica, com comença a semblar ja habitual, es va dur a terme a Madrid al mes de maig.

Formem part també de la Xarxa Vives quins Síndics de Greuges, al seu torn, mantenen una freqüent relació entre tots els seus membres de l'àmbit universitari català celebrant anualment una trobada en la que es tracten els punts que, especialment, afecten a la nostra àrea.

I tenim també, especialment, una intensa relació amb el Síndic de Greuges de Catalunya que ha mostrat i mostra una decidida i singular

preocupació per tot l'àmbit universitari, ja que participa, sempre que li és possible, en les nostres reunions (de la Xarxa Vives) i ens convoca alhora per participar-nos els avenços que, en el seu entendre, es poden aplicar per les Sindicatures.

Al estar la nostra Universitat adherida al anomenat *Campus Iberus*, la seua Sindicatura de Greuges també en forma part, encara que, al nostre nivell i pel que fa referència a les nostres competències, l'activitat és molt reduïda.

A nivell internacional hi ha tres organitzacions amb les que ens relacionem: la primera, d'àmbit essencialment europeu, anomenada ENHOE (*European Network for Ombudsmen in Higher Education*); una segona que aspira a tenir un caràcter més universal, anomenada REDDU (*Red de Defensores, Procuradores y Titulares de Organismos de Defensa de los Derechos Universitarios*), amb seu a Mèxic; i la tercera, de clara vocació iberoamericana, impulsada per la Universitat de Córdoba, a l'Argentina, anomenada RIDU (*Red Iberoamericana de Defensores Universitarios*) que compta amb la participació de varies universitats del nostre Estat. No figurem inscrits en cap de les tres organitzacions ja que considerem que l'import de les quotes i la participació en les reunions i trobades que es celebren és un cost econòmic que no compensaria els fruits que se'n podessin treure, si be se'ns convoca i tenim la possibilitat de assistir a les reunions amb veu però sense vot.

Pel que fa referència al funcionament intern de la nostra Sindicatura de Greuges, durant l'any 2.019, hem obert un total de vint-i-set expedients, el que està en la línia d'un moderat i ininterromput creixement que s'està produint aquests últims anys. Entre els escrits que ens han arribat, hem de dir, com una anècdota, que se'ns han dirigit a la nostra oficina dos queixes presentades per part de persones totalment alienes a la nostra comunitat universitària, queixes que, com

es natural, no hem pogut acceptar tramitar-les, notificant-ho així als interessats.

Del total de queixes registrades, 19 han sigut presentades per estudiants, la majoria a títol individual, però en tres casos els estudiants signants al·legaven actuar en nom d'un grup amb els mateixos interessos. Els membres del PAS ens han presentat tres queixes i els que formen part del PDI ens han presentat altres tres queixes. Les dos últimes són les corresponents a les persones que no formaven part de la nostra comunitat universitària abans al·ludides. La proporció en l'origen dels expedients és molt semblant a la que es produeix en les altres universitats, segons hem pogut comprovar pel contingut de les memòries o informes d'activitats que ens arriben, però el seu nombre total és clarament inferior. La conflictivitat en la nostra Universitat és inferior –tant en el seu total com en proporció als membres de la comunitat universitària-- a la dels altres centres.

Del total d'expedients tramitats, van ser arxivats 9 sense necessitat de dictar una resolució. Els motius, majoritàriament, van ser el no manteniment de la queixa per part del seu promotor, encara que, normalment, aquesta actitud va anar amb paral·lel amb la solució del problema plantejat. Hem de dir que, en moltes ocasions, la petició d'informació que es fa des de la Sindicatura de Greuges serveix per destapar una qüestió mal resolta o descuidada, i que són els propis serveis de la Universitat els que li donen una solució prou satisfactòria, el que motiva, com a lògica conseqüència, l'abandonament de la queixa formulada.

Els expedients que es van tenir que resoldre, van ser 17 en total. D'aquests en hi va haver 13 en que es va desestimar la queixa a l'haver-se produït l'actuació de la Universitat dintre dels termes legal o reglamentàriament establerts, encara que en tres casos, junt amb la declaració de que l'actuació s'havia produït correctament, es

formulaven unes recomanacions per tal de poder millorar el tractament de la problemàtica plantejada. En altres quatre ocasions es va trobar degudament fonamentada la queixa presentada dictant-se una resolució estimatòria de la mateixa. En una ocasió, finalment, ens vàrem abstenir del coneixement de la queixa que se'ns va presentar per no ser de la nostra competència el tema que s'hi plantejava.

A banda dels expedients oberts com a conseqüència de la presentació en la Sindicatura de Greuges del corresponent escrit de queixa i de la documentació en que es pugui fonamentar, hem atès al nostre despatx consultes que se'ns han formulat per diversos membres de la comunitat universitària sobre problemes derivats del funcionament o desenvolupament diari, consultes que, en moltes ocasions, han quedat en una reflexió sobre actituds o conductes sense que acabessin concretant-se en una queixa escrita. Per la manera en que se'ns van plantejar i pel seu propi contingut –seguint el camí obert pels anteriors titulars de la Sindicatura- no n'hem deixat constància escrita.

Com ja hem deixat expressat, formem part de la Xarxa Vives d'Universitats, en quina condició vàrem assistir a la jornada anual, celebrada en aquesta ocasió a la Universitat de Barcelona, on es va acordar de manera unànime, celebrar la reunió corresponent a l'any 2.020 a la Universitat de Lleida. Òbviament, donades les limitacions imposades per la decretada pandèmia, no s'ha pogut dur a terme la reunió projectada. Esperem que quan desapareguin les restriccions actuals puguem rebre als Síndics de les universitats de l'àmbit català i que la jornada que es celebri sigui ben profitosa.

CONSIDERACIONS

Les funcions que els Estatuts de la Universitat de Lleida atribueixen al seu Síndic de Greuges, contingudes en l'article 197, són les següents:

«...a) Conèixer les queixes que li siguin presentades per irregularitats o disfuncions detectades en el funcionament de les activitats i els serveis de la Universitat o per actuacions concretes dels seus membres,'

'b) Promoure, a iniciativa pròpia, les comprovacions sobre els assumptes que consideri oportunes per vetllar pel respecte efectiu dels drets i llibertats dels membres de la comunitat universitària i el bon funcionament de les activitats i els serveis de la Universitat.'

'c) Presentar als òrgans de govern els suggeriments i propostes de actuació que cregui convenientes, així com recomanacions a les unitats i els serveis universitaris.'

'd) Actuar com a mediador en els conflictes interns que se suscitin dintre de la comunitat universitària, a sol·licitud de les diferents parts implicades.».

Crec que tant la figura del Síndic de Greuges com les funcions que els Estatuts li atribueixen --com apuntava en la presentació-- són uns grans desconeguts a la nostra comunitat universitària. En les nostres entrevistes presencials amb les persones que ens consulten o ens presenten alguna queixa, hem de començar per explicar-los les funcions del Síndic donant compte també de les seues limitacions. Ens sembla que, actualment, l'idea dominant és que acudir a la Sindicatura de Greuges és l'últim remei que queda quan tot ha fallat i només es pot fer que presentar una queixa que, sovint, ja no pot arribar a temps

per esmenar el que, si és el cas, pugui estar mal fet.

D'altra banda, hem detectat com una mena de por o, potser millor dit, de prevenció a presentar un escrit de queixa per les possibles repercussions que pugui tenir de cara als cursos vinents, prevenció que, per ara, no he vist que tingui cap fonament, doncs, ben al contrari, en la majoria de les ocasions hem trobat una resposta de col·laboració i ajuda en tots els estaments de la Universitat, als que, al formular-se la queixa, hem de demanar informació. Com deia abans al parlar dels expedients, el fet de dirigir-nos a la Facultat o al Servei implicat en un expedient, ha motivat que, sovint, s'arribés a solucions o propostes satisfactòries que han fet desistir a l'autor de la queixa.

En altres ocasions, es detecta el difícil encaix que pot tenir, en la administració ordinària del servei o facultat afectada, una resolució del Síndic de Greuges que sigui favorable a l'estimació de la queixa, de manera que s'hagi de refer total o parcialment una determinada acta o actuació concreta. La temptació a no fer cas d'una resolució no vinculant, és més gran del que sembla.

Per aquesta raó considero molt raonable i convenient que les qüestions quina naturalesa ho permeti, siguin objecte d'un expedient de mediació en la que la intervenció del Síndic pugui servir per atansar posicions i arribar a compromisos acceptables per totes les parts implicades quin compliment seria obligat. Ja sé que perquè es pugui donar curs a un expedient de mediació és necessària la conformitat i acceptació de totes les parts implicades, moltes vegades difícil d'obtenir, però això no ens ha d'impedir proposar-ho sempre que sigui possible encara que sigui amb el risc –molt freqüent- de trobar-nos amb una resposta negativa.

En definitiva, crec que cal una profunda reflexió sobre quin ha de ser el definitiu paper del Síndic de Greuges, de manera que els expedients que tramiti i les resolucions que es dictin puguin tenir una

acceptació i adaptació el més adequat possible al normal desenvolupament de la vida universitària, i que no siguin una espècie de brossa de difícil tractament que s'acabi deixant de cantó.

El nostre propòsit era que les jornades que, dintre del marc de la Xarxa Vives s'havien de celebrar a la nostra Universitat –suspeses, com hem dit, degut a les disposicions preses amb motiu de la declaració de pandèmia pel Covid19— tinguessin com a principal punt de discussió les mesures que s'haurien de prendre per tal de millorar l'eficàcia de les actuacions i de les funcions encomanades als Síndics de Greuges, proposta que farem en el moment en que les circumstàncies ens permetin la celebració de la reunió.

I fins que arribi aquest moment caldrà continuar fent pedagogia i donar a conèixer l'existència de la Sindicatura de Greuges, explicar quines són les seues funcions i les possibilitats que tenen tots els membres de la comunitat universitària de dirigir-s'hi i plantejar-li els seus problemes o presentar-li les seues queixes. Del millor coneixement, és segur que en sortirà una millor eficàcia i funcionament. Així ho esperem.